

SMĚRNICE

Preventivní program školského zařízení

Druh směrnice: organizační

Pořadové číslo: A 25

č.j.: DMIŠJ/Ř/25/1/2018

Zřizovatel: Královéhradecký kraj		Právní forma: příspěvková organizace		
Rozsah působnosti: zaměstnanci DMIŠJ		Vypracovaly: Mgr. Nekolová a Mgr. Menclová		
Datum vydání: 27. 8. 2018		Zveřejněno:	Intrnet	ANO
Účinnost: 1. 9. 2018 aktualizace od 1.9.2021			Portál PO	NE
Spisový znak: 1.1.1	Skartační znak: A 10		webové stránky DMIŠJ	ANO
Počet stran: 12	Přílohy: 3 1) Hodnocení úspěšnosti plnění SPSP 2) Roční plán aktivit 3) Kontakty na organizace v oblasti prevence		S:\Směrnice\aktuální směrnice	ANO
Schválila: Mgr. Sylva Nekolová, ředitelka		Podpis:		

Změnový list ke směrnici A 25

	Původní vydání
Účinnost od:	1. 9. 2017
Předmět změny: *)	Úprava specifických preventivních programů pro jednotlivé ročníky
Změna č. 1	1
Účinnost od:	1. 9. 2018
Předmět změny: *)	Aktualizace
Změna č. 2	2
Účinnost od:	2. 9. 2019
Předmět změny: *)	1. Aktualizace čl. 2 - Domovní speciální pedagog, 2. Úprava čl. 4.2 Organizace a metoda realizace SPSP 3. vložení nového čl. 4.5 Hodnocení plnění SPSP
Změna č. 3	3
Účinnost od:	1.9.2020

Předmět změny: *)	Úprava čl. 4.4. Týdny prevence
Změna č. 4	4
Účinnost od:	1.9.2021
Předmět změny: *)	1. Změna čl. 2 - název čl. -Školní metodik prevence a domovní speciální pedagog nahrazen názvem Domovní poradenské pracoviště 2. Změna v čl. 4.1. - IX. Program Kariérové poradenství pro život nahrazen programem Mediální gramotnost 3. Změna v čl. 4.3. - Povinná témata pro jednotlivé ročníky (zařazen ve 2. roč. nový program Mediální gramotnost)
Změna č. 5	5
Účinnost od:	1.9.2022
Předmět změny: *)	Příloha č. 3 – Roční plán aktivit
Změna č. 5	6
Účinnost od:	1.9.2023
Předmět změny: *)	Doplnění specialistů na jednotlivé programy, změny v čl. 4.1 – Dílčí skupinové programy a dále aktualizace přílohy č. 3 – Roční plán aktivit

*) Předmětem změny se rozumí, v čem nastala úprava (článek, strana apod.), při rozsáhlejších úpravách možno uvést v celém rozsahu.

1. Charakteristika školského zařízení

DMIŠJ se nachází v Hradci Králové, kde poskytuje své služby žákům středních odborných škol a gymnázií, středních odborných učilišť a vyšších odborných škol (v ojedinělých případech i žákům základních škol). Je zřizován a podléhá pravomoci Královehradeckého kraje, od kterého získává většinu svých financí. Dále také vykonává vedlejší činnost, kdy poskytuje krátkodobé ubytování fyzickým osobám, skupinám osob. Ubytování žáci jsou rozděleni do výchovných skupin dle vyhlášky č.108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních.

Výchovně vzdělávací proces je realizován dle Školního vzdělávacího programu DMIŠJ, jeho součástí jsou čtyři výchovné programy:

- Výchovný program pro žáky středních odborných škol a gymnázií,
- Výchovný program pro žáky středních odborných učilišť,
- Výchovný program pro žáky se speciálními vzdělávacími a výchovnými potřebami (internát),
- Výchovný program pro žáky talentované a nadané.

Preventivní program školského zařízení je uceleným programem, který vychází z výchovných programů pro žáky podle typů škol a zejména věkových kategorií a naplňuje je konkrétním obsahem.

Riziková místa v domově mládeže

Na základě zkušeností jednotlivých vychovatelů a dalších pracovníků během dohledu byla určena riziková místa celkově i v jednotlivých budovách. Za rizikové považujeme pokoje, chodby bez kamerového systému, koupelny, WC, čajové kuchyňky, klubovny, posilovny, botníky. V budově Vocelova je pak třeba vykonávat dohled během snídání a večeří v místní jídelně. V budově Hradecká je nutný dohled také v prostorách dílen a cvičeben, stejně jako na budově Jana Masaryka, kde je dalším vyznačeným místem podzemní podlaží.

Rizikové prostory jsou pravidelně kontrolovány pracovníky dohledu, tedy vychovateli a asistenty pedagoga. Při kontrolách WC a koupelen vychovatelé dbají na to, aby se zde žáci nezdržovali delší dobu, než je nutné. V rámci noční služby je pracovníky pravidelných intervalech procházen celý domov mládeže.

Současná situace v realizaci úkolů prevence rizikového chování žáků.

DMIŠJ dlouhodobě realizuje preventivní program, který je průběžně hodnocen a dle aktuální situace a vývoje aktualizován pro další školní rok.

Vychovatelé jsou v této oblasti metodicky vedeni a školeni, základní program realizuje vychovatel ve své skupině sám, případně s podporou vedoucího vychovatele, metodického sdružení sociální prevence (dále MSSP) a Poradenského pracoviště. V průběhu školního roku jsou realizovány také průřezové akce pro příchozí či specializované akce pro konkrétní skupinu žáků bez ohledu na výchovnou skupinu. Speciální pozornost je věnována talentovaným žákům a žákům se specifickými vzdělávacími potřebami. V DMIŠJ je realizována široká nabídka volnočasových aktivit, které nepřímo naplňuje cíle preventivního programu – vede žáky k zdravému trávení volného času.

V uplynulém školním roce se nejvíce řešila problematika výskytu následujících jevů:

- problémy s adaptací a jejich projevy (úzkostné poruchy, ...),
- vztahové potíže (intervence řešené PP i situace řešené vychovateli),
- šikana a kyberšikana,
- návykové látky (zejména chování spojené s nikotinem a alkohol,
- sebepoškozování a v jednom případě pohlavní zneužívání.

2. Poradenské pracoviště (dále také PP)

Poradenské pracoviště zajišťuje bezplatné poskytování poradenských a konzultačních služeb pro žáky ubytované v DM, jejich rodiče a pro pedagogy. Pracoviště je tvořeno speciálním pedagogem, psychologem, metodikem prevence a kariérovým poradcem. Cílem PP je zkvalitnit psychosociální klima v DM, spolupracovat na vytváření široké základny preventivní činnosti a poskytnout průběžnou i dlouhodobou podporu a péči žákům v oblastech korespondujících s náplní práce jednotlivých pracovníků (viz Směrnice k činnosti PP). Dále poskytuje PP metodickou podporu při aplikaci psychologických a speciálně pedagogických aspektů vzdělávání při vytváření vzdělávacího programu i individuálních vzdělávacích cílů. PP bude k dispozici do listopadu 2023, poté budou k vybrané činnosti vykonávat odborní pracovníci na částečný úvazek (externí pracovníci).

3. Cíle preventivního programu

3.1. Hlavní cíle DMIŠJ v prevenci rizikového chování

Preventivní program je konkrétním dokumentem školského zařízení zaměřeným zejména na výchovu a vzdělávání žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a emočně sociální rozvoj a komunikační dovednosti.

Program je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce se žáky, se zapojením celého pedagogického kolektivu DMIŠJ do jeho realizace a spolupráce se zákonnými zástupci žáků a školami.

Hlavním cílem DMIŠJ v oblasti primární prevence rizikového chování dětí a mládeže je prostřednictvím efektivního systému minimalizovat vznik a snížit míru rizikového chování u ubytovaných žáků. Ubytované žáky vést k rozvoji pozitivního sociálního chování, psychosociálních dovedností a zvládnání náročných životních situací.

Zaměření preventivního programu:

"Komunitní skupina, komunitní domov mládeže, internát"

Záměr komunitního domova, komunitní skupiny sleduje především tyto cíle:

- osvojování a rozvoj sociálních, personálních a komunikativních kompetencí a pravidel, adaptace na nové prostředí v oblasti sociální a občanské, podílení se na tvorbě a upevnování psychosociálního klimatu (vztahy mezi všemi subjekty vzdělávání založené na spolupráci, partnerství, dialogu a respektu), demokratické řešení problémů;

- osvojování a rozvoj kompetencí k učení a sebevzdělávání, zdravému životnímu stylu, osobnostní rozvoj žáků podle výchovných programů,
- rozvoj specifických aktivit odpovídajících potřebám žáků se specifickými vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.
- upevňování občanských kompetencí, zejména formou podílu žáků na životě domova, budování bezpečného prostředí v komunitním společenství, kooperaci s činiteli podílejícími se na výchově žáků,
- záměr je založen na skupinové práci vychovatelů s kolektivy výchovné skupiny při využití efektivních metod pro adaptaci a optimální vývoj struktury a systematického vzdělávání skupiny, na vytváření příležitostí pro týmovou práci organizováním společných činností i na individuální podporu členů skupiny.

3.2. Dlouhodobé cíle a strategie v prevenci sociálně patologických jevů

- Nabízet a realizovat pozitivní alternativy trávení volného času – týdny sociální prevence, klubová činnost, skupinová setkání, pestrá a atraktivní zájmová činnost.
- Při realizaci SPSP ve výchovných skupinách vycházet z toho, že skupinový program je programem uceleným tzn., že obsah jednotlivých programů na sebe navzájem navazuje tak, že žák ubytovaný na DMIŠJ po celou dobu studia absolvuje základní témata prevence. Proto je nezbytné splnit povinný obsah i rozsah programů (viz 4.3.).
- Realizovat obsahově širokou a koordinovanou nabídku specifických preventivně výchovných aktivit, především cyklického nebo příležitostného charakteru, např. besedy s externisty, diskuse nad promítanými filmy SP, programy klubové činnosti (diskuse, přednášky, interaktivní setkání); přitom upřednostňovat zejména prožitkové formy při realizaci SPSP.
- Využívat odborných pracovníků Poradenského pracoviště, dle jejich odbornosti a zkušeností s cílem zvýšit kvalitu preventivních programů a jejich zaměření na konkrétní problematiku, případně na řešení a předcházení mimořádných situací (stálá nabídka služeb PP, realizace akutních intervencí dle potřeb).
- Spolupracovat s organizacemi v rámci návazné sítě. (viz příloha 2)
- Jasně vymezovat pravidla a uplatňovat výchovná i režimová opatření v případě rizikového chování žáka. Toto úsilí založit na kvalitním poznání osobnosti žáků a v odůvodněných případech realizovat výchovu a reedukaci s pomocí individuálních podpůrných plánů nebo individuálních výchovných programů (ve spolupráci s rodiči v případech závažného rizikového chování žáka).
- Vzdělávat vychovatele a zvyšovat jejich podíl na plnění preventivního programu.
- Spolupracovat se zákonnými zástupci, případně školou při předcházení nebo řešení výskytu závažnějších forem rizikového chování žáků.

3.3. Organizace a metoda realizace SPSP

- celoroční program určený pro všechny ubytované žáky je realizován průběžně v souladu se ŠVP DMIŠJ (výchovnými programy), naplňuje obsahově některé jeho části,
- povinná témata jsou určena zejména žákům gymnázií a SOŠ, kteří tvoří většinu ubytovaných v DMIŠJ,

- vychovatel žáků SOU uplatní diferencovaný přístup k náročnosti témat a přizpůsobí výběr témat zejména ve třetím ročníku výchovnému programu SOU,
 - o při vybírání témat pro žáky SOU čerpá vychovatel z témat určených pro 3. a 4. ročník v rozsahu nejméně 4 zaměstnání tak, aby byla dodržena ucelenost a návaznost programu,
- vychovatel žáků speciálních škol ve spolupráci s metodikem, bude realizovat program ve dvou skupinách:
 - o pro mladší žáky do 17 let (s přihlédnutím k mentální zralosti žáků zařazených do programu) v rozsahu nejméně 6 zaměstnání, témata bude vybírat z programů pro 1. a 2. ročníky (viz bod 4.3) z pohledu výchovných potřeb žáků,
 - o a pro žáky starší (vyspělejší) v rozsahu nejméně 5 zaměstnání, výběr provede vychovatel z programů určených pro žáky 3. a 4. ročníků plus nejméně jedno zaměstnání k programu II. prevence,
 - o lze využít konzultace či zapojení speciálního pedagoga,
- vychovatel žáků nadaných (hokejisté ve středoškolském věku kategorie dorost a junioři) uskuteční nejméně 3 zaměstnání pro každou z kategorií. U žáků mladších (v dorostenecké kategorii) samostatně vybere z I. až V. programu. Pro žáky starší (v juniorské kategorii) samostatně vybere z VI. až IX. programu. Témata volí s ohledem na vzdělávací a výchovné potřeby žáků a skupiny,
- vychovatel žáků základní školy zaměří SPSP na rozvoj personálních kompetencí a kompetencí k učení, tj. zejména na adaptaci žáků na samostatný život v DM (učení, pravidla...), výběr témat provede samostatně a uskuteční s žáky nejméně 5 zaměstnání. V případě nízkého počtu žáků základní školy (do 6 žáků), se tito žáci připojí ke skupině mladších žáků (dorostenecké kategorie),
- základní programy pro jednotlivé ročníky realizují vychovatelé vždy v menších skupinách (do 15 až 18 žáků) s použitím různých pro žáky atraktivních forem jako jsou prožitkové aktivity a techniky,
- při plánování programů pro daný ročník na celý školní rok vychovatel zhodnotí potřeby výchovné skupiny a na základě těchto potřeb zváží, v jak početném zastoupení je nutné dané téma nezbytné, zůstává však nutností „neodbývat“ jednotlivá témata, jelikož skupinový program je třeba vnímat jako program ucelený (obsahově navazující),
- při plánování SPSP vychovatel přihlédně k obsahovému zaměření Týdnů prevence, přitom "Týdny" mají vybranou tematiku rozvíjet, kdežto obsahový základ tématu je realizován v SPSP,
- skupinový vychovatel má možnost požádat vychovatele, který se specializuje na určité téma, o jeho realizaci ve své skupině (zastoupí ho), jména vychovatelů, kteří se specializují jsou vypsány u jednotlivých témat
- v případě vzniku mimořádné potřeby ve VS je možné realizovat témata další, nad rámec povinnosti, nelze jimi však nahrazovat povinná témata,
- **termín dokončení programu ve výchovných skupinách – do 30. dubna;** výjimky povoluje vedoucí vychovatel.
- **Hodnocení plnění SPSP je realizováno vedoucím vychovatelem, podklady pro hodnocení s návrhy na opatření vypracovává metodické sdružení SP.**

- Způsob hodnocení úspěšnosti plnění SPSP je popsán v příloze s názvem Hodnocení úspěšnosti plnění SPSP.
- Z důvodu sjednocení, přehlednosti a lepší kontroly je nutné hodnotit i evidovat (zapisovat) SPSP dle vytvořeného vzoru – viz příloha: Hodnocení úspěšnosti plnění programů SPSP.
- Vychovatel může emailem požádat o podporu ze strany PP při realizaci preventivního programu – u specifických témat, situací ve skupině, či v oblastech, kde uvítá metodickou či obsahovou podporu, s předstihem požádá vedoucí PP (která určí konkrétního pracovníka dle tématu, především metodika prevence).
- Vychovatelé mají možnost konzultovat plán realizace SPSP pro svou výchovnou skupinu s metodikem prevence, a to při jeho tvorbě i v průběhu jeho realizace během školního roku. O konzultaci požádají formou emailu.

V rámci prohlubování účinnosti specifické sociální prevence uskuteční jednotlivá pracoviště Týdny prevence, v tomto týdnu jsou realizovány aktivity na téma daného týdne pro žáky DM, přičemž:

- Žáci mají za úkol vybrat si a samostatně se zúčastnit alespoň jedné z aktivit v rámci Týdne prevence, na následující schůzce VS poskytnou informace o obsahu, příp. poučení ostatním žákům a zpětnou vazbu o organizaci a výchovném účinku vychovateli.
- Po uskutečnění Týdne prevence provede vedoucí vychovatel ve spolupráci s vedoucím metodického sdružení sociální prevence důkladné hodnocení na základě zpětné vazby získané od žáků na organizační schůzce.

4. Skupinové programy sociální prevence

4.1. Dílčí programy SPSP

I. program – Sebepoznání a adaptabilita aneb „Kdo vlastně jsem?“

Cíle:

- rozvoj zejména kompetencí sociálních a personálních, poznání individuality žáka, jeho vlastnosti, hodnoty, chování,
- seznámení žáků s překážkami, které ztěžují sebepoznávání jako strach, sebelítost, obelhávání sama sebe, boj s nízkou motivací,
- techniky zvládnání náročných životních situací, techniky posilování psychické odolnosti a zvládnání náročných situací,

Získané schopnosti, dovednosti žáka:

- je schopen přiměřené sebereflexe – zná své silné a slabé stránky,
- je schopen zajistit vlastní psychické i materiální potřeby, přičemž neohrožuje ostatní,
- umí reagovat na změny v sociodynamickém prostředí v případě větší zátěže ví kam se obrátit o pomoc

II. program – Prevence rizikového chování

Cíle:

v 1. etapě

- rozvoj kompetencí k účelnému využívání volného času a kompetencí občanských,

- objektivně rozpoznat tendence nebo aktuální problémy v rizikovém chování žáků a cílevědomě na ně reagovat,
- kladné ovlivňování žáků v kontextu nabídky zdravého životního stylu v oblasti tělesné i duševní.

v 2. etapě

- rozvoj kompetencí ke zdravému životnímu stylu a schopnosti odmítat nezdravý způsob života,
- vést žáky k občansko-právnímu vědomí a odpovědnosti.

Získané schopnosti, dovednosti žáka:

v 1. etapě:

- zná rizika **nezdravých životních stylů** (alkohol, drogy apod.), má náhled na svůj životní styl a je schopen identifikovat rizikové oblasti
- má dostatek informací, aby byl schopen si zajistit zdravé stravování (i v rámci DM);

v 2. etapě:

- žák se přiměřeně orientuje v aktuálně dostupných a populárních rizikových látkách, má kompetence je odmítat,
 - žák zná hranice vlastní integrity v sexuální oblasti, rozlišuje zdravý a nezdravý sexuální život,
 - má reálnou představu, jak rizikové a zakázané látky ovlivňují fyzický a duševní stav (krátkodobě i dlouhodobě).
- specializuje se – Menclová Lenka

III. program – Program efektivního učení

Cíle:

- rozvoj kompetencí k učení a sebevzdělávání a kompetencí personálních,
- cílené ovlivňování, usměrňování a korigování časového režimu přípravy na vyučování a studijního stylu žáků (zvládání zásad efektivního učení),
- pomoci žákům orientovat se ve vlastních možnostech z hlediska přípravy na vyučování, uvědomit si své hranice, učit žáka zvládnout umění hospodaření s časem,
- uvědomit si, že učení je celoživotní proces.

Získané schopnosti, dovednosti žáka:

- zná svůj nejefektivnější způsob fixace učiva, umí ho používat a kombinovat ho s dalšími učebními styly,
 - orientuje se v technikách zkvalitnění procesu učení, svépomocných či s odbornou pomocí,
- specializuje se – Krhovský Igor

IV. program – Spolupráce a posilování vztahů ve výchovné skupině aneb „Na jedné lodi“

Cíle:

- rozvoj sociálních, komunikativních a personálních kompetencí,

- pozitivní ovlivňování vývoje skupinové dynamiky – tolerance k druhým, posilování empatie a schopnosti dohody, respektování stanovených skupinových pravidel schopnosti vnímat úlohu předsudků ve vztazích,
- posilování schopností sebepoznání a poznávání druhých prostřednictvím zpětné vazby („Chovej se tak, jak chceš, aby se k tobě chovali druzí neboli „práva a povinnosti jsou stejná pro všechny“).

Získané schopnosti, dovednosti žáka:

- má přiměřené kompetence ke komunikaci a řešení konfliktních situací a umí je využívat vůči vrstevníkům i dospělým,
- učí se rozpoznávat individualitu ostatních a respektuje ji.
- specializuje se – Menclová Lenka

V. program Komunikativní dovednosti aneb „Komunikace není legrace“

Cíle:

- rozvoj komunikativních a sociálních kompetencí a kompetencí k řešení problémů, dovednosti komunikace v náročných situacích,
- seznámit žáka s pravidly úspěšné komunikace a upozornit jej na nejčastější chyby při vnímání druhých, učit žáka formou nácviku dovednosti naslouchat druhým,
- seznámit jej se zásadami vedení rozhovoru a pokládání otázek,
- učit žáka zvládat nonverbální komunikaci.

Získané schopnosti, dovednosti žáka:

- **přiměřeně používá všechny formy komunikace** (zejména verbální, nonverbální, písemná), umí používat neutrální jazyk a umí pojmenovat své potřeby,
- umí efektivně komunikovat i pod tlakem, učí se zvládat své emoce a vést kvalitní otevřený dialog.
- specializuje se – Krhovský Igor

VI. program – Finanční gramotnost

Cíle:

- rozvoj zejména kompetencí personálních a občanských,
- vést žáky k porozumění financím, jak správně s nimi zacházet v různých životních situacích pomocí praktických aktivit s cílem připravit žáky na samostatný a zodpovědný život v oblasti financí.

Získané schopnosti, dovednosti žáka:

- zná hodnotu peněz a zodpovědně hospodaří s vlastním rozpočtem,
- orientuje se v cenové gramotnosti (zná přiměřenou cenu produktů a služeb) a v základní nabídce finančního trhu a rozumí terminologii.
- specializuje se – Tříška Lukáš

VII. program – Sebehodnocení, sebereflexe

Cíle:

- rozvoj personálních a sociálních kompetencí a kompetencí k řešení problémů,
- učit žáka reálnému sebehodnocení při dosahování osobních cílů,

- učit žáky získávat kvalitní zpětnou vazbu na své jednání a chování (poznávání silných a slabých stránek osobnosti, přijímání odpovědnosti za své činy),

Získané schopnosti, dovednosti žáka:

- identifikuje své silné a slabé stránky, přičemž silné umí posilovat a se slabými stránkami efektivně pracovat (minimalizace, přijetí, odstranění),
- přiměřeně reflektuje svět kolem sebe i svou vlastní osobu, rozlišuje důležité a nedůležité a utváří si vlastní názor.

VIII. program – Partnerské vztahy, rodičovství

Cíle:

- rozvoj sociálních, personálních a občanských kompetencí,
- vést žáky k zamyšlení nad partnerstvím, vlastním očekáváním ze vztahů a hierarchií hodnot v partnerském životě,
- seznámit žáka s pochopením základních funkcí rodiny, styly rodinné výchovy, hlavní rysy krize rodiny v současné společnosti.

Získané schopnosti, dovednosti žáka:

- utváří si představu o partnerské interakci, hodnotách ve vztazích a procesu vzniku a budování vztahů,
- uvědomuje si své osobní preference.

IX. program – Mediální gramotnost

Cíle:

- rozvoj kompetencí občanských a sociálních, kompetencí k učení a sebevzdělání,
- vést žáky ke kritickému myšlení v souvislosti s čerpáním informací z mediálních zdrojů,
- seznámení žáků s riziky využívání moderních technologií (internet, sociální sítě, aplikace, ...), vést žáky k bezpečnému chování při jejich využívání.

Získané schopnosti, dovednosti žáka:

- je schopen ověřovat zdroje informací a identifikovat rizikové zdroje (hoax, fake news, phishing,..),
- ví, jak se bezpečně pohybovat v kyberprostoru (online, sociální aplikace, ...) a zná rizika s ním spojená (kyberšikana, kybergrooming, catfishing, haox, ...).
- specializuje se – Vlčková Petra (Menclová Lenka)

X. program – Kariérové poradenství

Cíle:

- rozvoj kompetencí sociálních, občanských, personálních a kompetencí k učení a sebevzdělání,
- poskytnout žákovi informace o možném uplatnění na trhu práce, umožnit mu orientovat se v alternativách osobního života po ukončení střední školy,
- psychosociálním výcvikem se připravit na sebe prezentaci na trhu práce (navození fikce např. výběrového řízení, přijímacího pohovoru atd.).

Získané schopnosti, dovednosti žáka:

- je schopen zhodnotit své schopnosti a dovednosti, profesionální potřeby a kontakty, pracovní motivaci, zájmy,
- rozhoduje se a získává informace o budoucích perspektivách, možnosti dalšího studia (orientace na trhu vysokých škol),
- má představu o trhu práce, dokáže se v něm orientovat (inzerce, služby úřadů práce, internet, informace o možném uplatnění v daném oboru v rámci města, kraje, ČR, změny na trhu práce), příprava na výběrové řízení.

Volitelný program – Resilience – schopnost vyrovnat se, odolávat a řešit životní situace

Toto téma není povinně zahrnuto v aktivitách pro žáky. Vychovatel ho tedy může zvolit v rámci volitelného tématu (viz níže).

Téma bude vzhledem k nutným odborným znalostem realizovat pracovníce PP posléze pak odborní pracovníci. O realizaci ve skupině si žádá emailem vychovatel s předstihem vedoucí PP (která určí konkrétního pracovníka).

Cíle:

- posílení psychické odolnosti a strategií zvládnání stresu u žáků
- podporovat žáky v psychohygieně, seznamovat a osvojovat si využívání zdrojů, které mají pro řešení náročných životních situací, včetně okolností, které jsou celospolečenského charakteru.

Získané schopnosti, dovednosti žáka:

- umí identifikovat své vnitřní a vnější zdroje, zná základní úlevové a relaxační techniky a ví, jak je použít,
- má přístup k možným zdrojům pomoci a podpory, je rozvíjena jeho schopnost si říci o pomoc
- je seznámen s možnostmi tréninku odolnosti a je mu nabídnuta podpora (návazná síť, Poradenské pracoviště).

4.2. Povinná témata pro jednotlivé ročníky

1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník
I. program Sebepoznání a adaptabilita aneb „Kdo vlastně jsem?“	IV. program Spolupráce a posilování vztahů ve VS aneb „Na jedné lodi“	II. program Prevence rizikového chování – 2. etapa	VIII. program Partnerské vztahy, rodičovství
II. program Prevence rizikového chování – 1. etapa	V. program Komunikativní dovednosti aneb „Komunikace není legrace“	IX. program Mediální gramotnost	X. program Kariérové poradenství
III. program Program efektivního učení	VI. program Finanční gramotnost	VII. program Sebehodnocení, sebereflexe	
Minimální počet aktivit v ročníku:			
6 zaměstnání	6 zaměstnání	5 zaměstnání	3 zaměstnání

Počet zaměstnání pro jednotlivé ročníky je vyšší než počet programů, některé programy se tedy budou realizovat ve více fázích. Vychovatel může pro jednotlivé ročníky také realizovat zaměstnání na tzv. volitelné téma, a to tak, že:

- vychovatel mapuje situaci ve výchovné skupině, v mikro a makro prostředí, informace vyhodnotí a zvolí program prevence či téma prevence zaměřené na aktuální potřeby žáků,
- při mapování a vyhodnocování potřeb žáků může požádat o spolupráci odborné pracovníky.

Vypracovali: Mgr. Lenka Menclová, Mgr. Igor Krhovský

Schválila: Mgr. Sylva Nekolová, ředitelka

Hodnocení úspěšnosti plnění SPSP - příloha Preventivního programu DMIŠJ

Hodnocení je proces, při němž jsou porovnávána předem stanovená kritéria (počet, organizační pokyny ...) s realitou, poznáním skutečnosti.

1) Kvantitativní kritéria hodnocení SPSP:

K propočtu úspěšnosti plnění SPSP potřebujeme dvě hodnoty:

- a) počet povinných zaměstnání stanovených v preventivním programu DMIŠJ pro daný ročník (1. a 2. r. - 6, 3. r. - 5, 4. r. - 3)
- b) počet realizovaných zaměstnání uskutečněných pro většinu členů VS, zaměstnání pro část VS se započítává obvykle polovinou akce

Procentuální vyjádření pomocí těchto hodnot je pomocným, kvantitativním ukazatelem úspěšnosti.

$$x\% = (b \times 100) / a$$

2) Kvalitativní kritéria hodnocení SPSP:

Ta postihují především **způsob realizace SPSP a průběh vzdělávání**, to znamená, jak je při jeho realizaci uplatněno zaměření (bod 3.1. PP) a zásady realizace SPSP uvedené v b. 4. 2. Preventivního programu.

To je především:

- Základní metodou realizace SPSP je **výchovná schůzka VS** (účast povinná), na níž její vychovatel realizuje stanovený program. Nevylučuje se přitom, naopak je žádoucí, kolegiální výpomoc vychovatele specializujícího se na určitou problematiku prevence, která by měla přinést vyšší kvalitu vzdělávání.
- **Celobudovní akce organizované na pomoc realizaci SPSP** by měly být započítány do povinných témat SPSP skutečně výjimečně a po předchozím souhlasu MSSP DMIŠJ. Tato forma aktivit je základem Týdnů prevence a ospravedlnit jejich začlenění do SPSP může jen výjimečná kvalita provedení a vysoká účast žáků z výchovné skupiny (min 80 %).
- Zaměstnání jsou organizována pro **max. 15 až 18 žáků** umožňující realizovat prožitkové, interaktivní metody vzdělávání.
- **Nadstavbu tvoří zaměstnání s výběrovými tématy** reagujícími na potřeby výchovné skupiny. Ta však nejsou součástí kvantitativních kritérií (výše), která zahrnují pouze povinná zaměstnání, ale jistě patří do kvalitativních kritérií.
- Povinná zaměstnání stanovená pro ročníkový program je třeba **pokrýt přiměřenou dotací zaměstnání**, tzn. např. vychovatel by neměl věnovat soustředěnou pozornost jednomu z programů a zde uskutečnit třeba 4 zaměstnání, zatím co "neoblíbená" témata odbude jednou akcí (proporcionalita).

Kritéria hodnocení úspěšnosti Týdnů prevence (doplňkový nebo rozvíjející program navazující na SPSP realizovaný ve VS):

- Žáci 1. a 2. ročníků absolvovali nejméně jednu akci v rámci Týdne prevence v doprovodu svého vychovatele.
- Žáci 3. a 4. ročníků absolvovali výběrově alespoň jednu z akcí Týdne prevence a poskytli informaci, zpětnou vazbu na organizační schůzce výchovné skupiny.
- Pozitivní odezva ze strany žáků, kladné pocity organizátorů z průběhu (zaujetí, přitažlivost, aktivita...).

Metodická sdružení SPSP na pracovištích budou schopná vyhodnocovat i tato kritéria, budou-li mít věrohodné informace. Někteří vychovatelé žáků 3. a 4. r. uvádějí zpětnou vazbu k Týdnu prevence v programu organizační schůzky vykazované ve výkazu ZČ, jinde se nedozvíme nic. Účast skupiny 1. a 2. roč. na některé z akcí Týdne prevence ve výkazech ZČ uváděna není, protože nejde o akci výchovné skupiny. Je tedy jen na pracovišti, z jakých údajů bude vycházet při vyhodnocení úspěšnosti akcí a jakou budou mít vypovídací hodnotu.

3) Sjednocení záznamu o preventivní akci ve výkazu ZČ vychovatele

- **záznam klasického zaměstnání SPSP vedeného skupinovým vychovatelem**

datum	název akce	D M	V S	org .	spoluorganizáto r
1.1.	SPSP - program V. komunikativní dovednosti 1. et., 2. roč., 1. skupina		1 2	1	

- **v případě, že je mimořádně organizována společná akce k tématu SPSP se zárukou vysoké kvality.**

datum	název akce	D M	V S	org .	spoluorganizáto r
1.1.	SPSP - program IX. kariérové poradenství (beseda pro 4. r.) - účast 10	35		2	pracovník ÚP
1.1.	SPSP - program IX. kariérové poradenství (beseda pro 4. r.) - účast 10			1	

V prvním řádku je vychovatel organizátorem akce, který zajistil účast pracovníka ÚP. Akce se mu polovinou započítá do sumárních tabulek výkonnosti.

Ve druhém řádku je záznam ve výkazu ZČ vychovatele, který se na akci nepodílel, jen zajistil účast svých žáků na akci. Záznam slouží jako doklad k uznání akce při vyhodnocení úspěšnosti realizace SPSP ve skupině. Žádná z hodnot však není započítána do sumárních tabulek výkonnosti, protože se vychovatel na průběhu akce nepodílel formou pedagogického výstupu.

- **záznam o provedení zpětné vazby (diskuze k průběhu) k účasti žáků na týdnu prevence**

datum	název akce	DM	VS	org.	spoluorganizátor
1.1.	organizační schůzka - zpětná vazba k Týdnu prevence Šikana (+ další program)		27	1	

Roční plán aktivit v rámci prevence rizikového chování ve školním roce 2023/24

1. Hlavní úkoly v nespecifické prevenci

V rámci nespecifické prevence jsou na všech pracovištích organizovány pro žáky prvních ročníků adaptační soustředění v termínu od 1. - 3. 9. 2023. Dále jsou pořádají pro nové žáky různorodé aktivity zaměřené na vytváření pozitivního klima mezi ubytovanými v rámci adaptace na podmínky ubytování a soužití ve školském ubytovacím zařízení.

V průběhu školního roku jednotlivá pracoviště nabízí širokou škálu pravidelných volnočasových aktivit, které realizují pro všechny ubytované žáky vychovatelé. Každý vychovatel realizuje nejméně jeden zájmový kroužek a jednu pravidelnou aktivitu. Volnočasové aktivity se zaměřují na oblast kreativního, sportovního i osobnostního rozvoje. Všechny zájmové kroužky zahájí svou činnost nejpozději do konce září.

2. Specifická prevence

Majoritní většina specifické prevence je realizována pomocí skupinového programu sociální prevence (SPSP). Časový plán pro jeho realizaci vytvoří vychovatel nejpozději do 12.9.2023. SPSP bude plně realizován a vyhodnocena jeho účinnost ve všech VS do 30. dubna 2024.

2.1. Metodická podpora pro realizaci SPSP

V rámci vzájemné podpory a pomoci mezi vychovateli byly během minulých let byly vychovateli vytvořeny metodické listy, které byly shromážděny do sborníků, ty jsou vychovatelům neustále k dispozici na Intranetu. Z níže uvedených metodických listů doporučujeme k využití např.:

- I. program – Sebepoznání a adaptabilita aneb „Kdo vlastně jsem?“
 - Loď kompetencí (Dita Skořepová)
- II. program – Prevence rizikového chování
 - Kruhy rozhodnutí (Jana Křížová)
- III. program – Program efektivního učení
 - Test: Jak studuji a následná diskuse s žáky
- IV. program – Spolupráce a posilování vztahů ve VS aneb „Na jedné lodi“
 - Spolupráce je legrace (Lenka Menclová)
 - Skupinová dynamika – míček (Lenka Menclová)
- V. program Komunikativní dovednosti aneb „Komunikace není legrace“
 - Pravidla úspěšné komunikace (Jana Křížová)
 - Neverbální komunikace (Jana Valášková)
- VI. program – Finanční gramotnost
 - Život v číslech aneb osobní rozpočet (Lenka Menclová)
- VII. program – Sebehodnocení, sebereflexe
 - Pozitivní myšlení – vizualizace úspěchu (Jana Valášková)
 - Naladit se na pozitivní energii-Sebeláska, klíč k sobě – boj proti stresu (I. Vlachopulu po úpravě L. Menclové)
- VIII. program – Partnerské vztahy, rodičovství

- Hierarchie hodnot v partnerském životě (Lenka Pešková)
- Partnerské vztahy (Dagmar Vaculíková) / „Co potřebujeme pro pozitivní partnerské vztahy“ (Iva Chmelíčková)
- IX. program – Mediální gramotnost
 - Mediální gramotnost (Lenka Menclová)
 - Nebud' obět' internetu (Lenka Menclová)

2.2. Týdny prevence

V průběhu školního roku 2023/24 budou na jednotlivých budovách realizovány 4 tematické týdny, které svým zaměřením rozšiřují a prohlubují možnosti preventivních aktivit na dané téma. Poskytují příležitost realizovat pro žáky zajímavé, interaktivní zážitkové aktivity.

Tematické zaměření týdnů prevence rizikového chování:

- **Týden zdravého životního stylu** (realizace září/říjen 2023)

- vychovatelé se zaměří na péči o sebe sama, věnování času péči o všechny složky zdraví (fyzické, duševní, psychické a sociální) a s nimi spojené dovednosti (např.: time-management, duševní hygiena, zdravé stravování, aktivní odpočinek, techniky relaxace, ...)

- V. Klímová – nabízí realizaci aktivity na trénink relaxačních technik

- **Závislosti stokrát jinak** (realizace listopad 2023)

- vychovatelé se mohou zaměřit na různé oblasti chování a projevy spojených se závislostmi, a to různých druhů - závislostí látkových (alkohol, drogy, káva, cukr,..), nelátkových (Pc, mobil, sport,...), kultura s nimi spojená,

- **Týden mediální výchovy** (realizace leden 2024)

- vychovatelé se zaměří na bližší seznámení žáků s principy fundování médií, s riziky spojenými s využíváním sociálních sítí, aplikací a celkově internetu a jak jim předcházet,

- L. Menclová – nabízí realizaci aktivity #martyisdead, možnost domluvy na jiných aktivitách,

- **Týden sexuální výchovy** (realizace březen 2024)

- vychovatelé se zaměří na posilování integrity žáka v sexuální oblasti, rozlišování vhodného chování (pocit bezpečí), dále na možná rizika a jejich prevenci a na možnost pro žáky poznávat vlastní hodnoty v oblasti intimity a partnerství,

- interaktivní přednáška – Gender a my (lektor bude upřesněn)

2.3. Termínový kalendář preventivních aktivit pro žáky a vychovatele

Srpen

- 23.8. Interaktivní seminář pro vychovatele: Bezpečné klima a práce s problémovými žáky – školitelé Tvrdoň, Opravil, Z: S. Nekolová
- 29.8. Proškolení zaměstnanců v 1. pomoci a v oblasti BOZP a PO – školitel Jančaříková, Z: S. Nekolová
Seminář pro vychovatele: Jak na domově pracovat s citlivými tématy – školitel Mgr. Martin Kaliba, Ph.D., Z: S. Nekolová

Září

- 1.9. – 3.9.2023 – Adaptační kurz pro nové žáky 1. ročníků, Prezentace služeb Poradenského pracoviště DMIŠJ,
- Seznámení nových vychovatelů s Preventivním programem DMIŠJ na rok 2023/24 – na operativních poradách na jednotlivých budovách, Z: L. Menclová
- 27.9. – 28.9.2023 – Interaktivní kurzu pro vychovatele s podtitulem „Spokojený vychovatel jako předpoklad spokojeného žáka – Místo: Amenity Hotel & Resort Orlické hory Z: S. Nekolová

V rámci kurzu se uskuteční praktické prožitkové semináře např. Závislosti a co by o nich měl vychovatel vědět - lektor: Mgr. Martin Kaliba, Ph.D. nebo Společenské normy na pracovišti - lektor: Mgr. Krhovský

Říjen

- Týden prevence “Zdravý životní styl“
- 7. 10. (9 – 12 hod. pracoviště Vocelova) - Studijní den pro vychovatele – (v rámci Šablon III – osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání) – metodika zaměstnání v rámci skupinového programu pro žáky 1. a 2. ročníků – lektoři: I. Krhovský, L. Menclová a L. Tříška Z: S. Nekolová a D. Hůlka
- Zahájení depistáže žáků se sníženou odolností při řešení nepříznivých životních situací (primární kontaktní screening zaměřený na nestandardní reakce a prožívání) – primárně ve VS žáků prvních roč. – průběžně, Z. V. Klímová
- Beseda s Policií ČR – praktická ukázka sebeobranu, Z: L- Menclová

Listopad

- Týden prevence Závislosti stokrát jinak
- Akce pro žáky s besedou na budově Vocelova: Ukázka práce policejního psa a psovoda Z: L. Menclová
- Distribuce depistážního dotazníku zaměřeného na sociálně-nežádoucí jevy a chování u žáků 1. roč. a jeho realizace, Z: L. Menclová

Prosinec

- Akce „Den lidských práv“ – 10.12. 2023 – aktivity na jednotlivých pracovištích Z: MSSP
 - Zapojení do akce „Maratón psaní dopisů“ Z: V: I. Vlachopulu, H: Konečná, JM: zástupci MSSP

- Vánoční aktivity a tombola

Leden

- 5. 1. (9 – 12 hod. pracoviště Vocelova) – Studijní den pro vychovatele – (v rámci Šablon III – osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání) – metodika zaměstnání v rámci skupinového programu pro žáky 3. a 4. ročníků – lektori: P. Vlčková. L. Menclová a další lektori budou upřesněni Z: S. Nekolová a D. Hůlka
- Týden prevence „Týden mediální výchovy“
- Účast vychovatelů na rodičovských schůzkách, případně kontakt s třídními učiteli – řešení problémů s rodiči neprospívajících žáků, s výchovnými problémy apod.
- Zahájení neformálních depistážních rozhovorů se žáky na jednotlivých budovách s cílem mapovat atmosféru v oblasti sociálně-nežádoucích jevů a chování – průběžně Z: L. Menclová

Únor

- 1. 2. (od 9 – 11,30 hod. pracoviště Vocelova – Pololetní hodnotící provozní porada Z: Nekolová
od 12 do 15,30 hod. – Studijní den pro vychovatele – (v rámci Šablon III – osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání) – metodika volitelného zaměstnání v rámci skupinového programu Resilience – schopnost vyrovnat se, odolávat a řešit životní situace a organizace Týdne prevence - Sexuální výchova – lektori budou upřesněni Z: S. Nekolová a D. Hůlka
- Zapojení do kampaně “Suchý únor“ a zodpovědný přístup k alkoholu“ – preventivní aktivity, projekty na všech pracovištích Z: MSSP celobudovní a budovní

Březen

- Týden prevence „Týden sexuální výchovy“ Z: MSSP celobudovní a budovní
- Aktivita na téma sexuální výchova pro žáky – realizována Pedagogicko-psychologickou poradnou HK, Z: L- Menclová

Duben

- 5.4. (10 – 13 hod. pracoviště Vocelova) - Studijní den pro vychovatele – (v rámci Šablon III – osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání) – program dle aktuální potřeby - lektori budou upřesněni Z: S. Nekolová a D. Hůlka
- 30.4.2024 - ukončení skupinových programů SP a jejich vyhodnocení Z: L. Menclová

Květen

- 25. 5. 2023 – celostátní akce „Pomněnkový den“ - Mezinárodní den pohřešovaných dětí Z: MSSP celobudovní a budovní

Červen

- Akce k závěru školního roku Z: MSZČ
- Analýza přestupkovosti a vypracování návrhů a opatření s dopadem do vnitřních předpisů příp. návrh vypracování nových metodických postupů Z: L. Menclová

Průběžně

- Spolupráce s organizací ProtorPro, Klídek,
- Primární kontaktní screening zaměřený na stopy patologie v interakci při skupinových aktivitách a organizačních schůzkách,
- Neformální depistážní rozhovory se žáky na jednotlivých budovách s cílem mapovat atmosféru,
- Hospitační činnost Mgr. Menclové na SPSP a TA SP aktivitách.

Metodik prevence bude průběžně mapovat možnosti dalších aktivit a včas upozorní MSSP o jejich případné realizaci.

Pozn: v průběhu školního roku bude příloha aktualizována.

Kontakty na organizace v oblasti prevence

Pedagogicko- psychologická poradna KHK	Mgr. Jitka Musilová, DiS. j.musilova@ppphk.cz 606 082 588	https://www.poradenstvihhk.cz/
Policie ČR	por. PhDr. Jaroslav Matoušek, MBA, LLM 974 526 207 jaroslav.matousek5@pcr.cz	https://www.policie.cz/clanek/krajska-reditelstvi-policie-kralovehradecky-kraj-prevence-prevence.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d
Krajský úřad KHK	495 817 111	https://sipkhk.cz/
Sociálně právní ochrana dětí (OSPOD)	Mgr. Světluše Kotrčová, +420 495 707 382, Svetluse.Kotrcova@mmhk.cz	https://www.hrdeckralove.org/socialne-pravni-ochrana-deti/ds-2071
Laxus, z.ú.	777 033 618 ambulance.hrdec@laxus.cz	http://www.laxus.cz/
Prostor Pro, o.p.s. (programy Spirála)	Mgr. Veronika Dolečková 493 034 437 spirala@prostorpro.cz	https://www.prostorpro.cz/programy-a-aktivity/preventivni-programy-spirala
Semiramis, z.ú	Michaela Dlouhá 734 316 123 michaela.dlouha@os- semiramis.cz	http://www.os-semiramis.cz/
Nomia, z. ú.	606 824 104 poradna@nomiahk.cz	https://nomiahk.cz/
Středisko výchovné péče Návrat	739 401 363 svpnavrat@gmail.com	http://www.svphk.cz/
Salinger, z.s (Modrý pomeranč, Semafor,...)	Dle programu – viz web	http://www.salinger.cz/
Artemis	Formulář pro email na stránkách	https://www.artemis-europa.eu/?lang=cs

Školské poradenské pracoviště Mozaika (do 15 let)		https://www.mozaikahk.cz/
Životpro, z.ú.	Daniela Kykalová 775 678 520 zivotpro@gmail.com	https://www.zivotpro.cz
Národní ústav pro vzdělávání		http://archiv-nuv.npi.cz/modules/catalog/index.php.html?h=product&a=index&id_catalog=15
Klinika adiktologie	info.adiktologie@lf1.cuni.cz	https://www.adiktologie.cz/prevence